

POSTANOWIENIE

24 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 kwietnia 2025 r. w Warszawie
zażalenia Z. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 13 listopada 2024 r., V AGa 199/22,
w sprawie z powództwa K.P.
przeciwko Z. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

oddala zażalenie.

(K.L.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z 10 lutego 2022 r. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania

i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny zauważył, że u podstaw oddalenia żądania pozwu, w którym powódka domagała się zobowiązania pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przejęciu oznaczonej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej bez przyłączy, leżało podzielenie przez Sąd pierwszej instancji zarzutu przedawnienia roszczenia oraz zarzutu niewykazania przez powódkę, że jest właścicielem spornych urządzeń. Sąd Apelacyjny odmiennie ocenił podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia, uznając, że nie zasługuje on na uwzględnienie na podstawie art. 5 k.c., za chybiony uznał również zarzut braku wykazania przez powódkę, jakoby była właścicielem sieci. W konsekwencji przyjął, że zachodzi podstawa do zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. z powodu nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

W zażaleniu pozwany, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., zaskarżył je w całości i wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana ocena powinna mieć zatem charakter formalny i skupiać się wyłącznie na ustanowionych w powyższych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i nie może wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Zakres tej kontroli nie obejmuje ocen wyrażonych w zaskarżonym orzeczeniu i niemających związku z przesłankami uchylenia orzeczenia poglądów co do wykładni prawa, merytorycznego stanowiska w sprawie oraz popełnionych w postępowaniu

apelacyjnym uchybień procesowych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013, Nr 3, poz. 41; z 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, Nr 4, poz. 54; z 10 stycznia 2013 r., IV CZ 166/12, niepubl.; z 10 grudnia 2015 r., V CZ 77/15, niepubl.; z 15 kwietnia 2016 r., I CZ 13/16, niepubl.; z 19 października 2016 r., V CZ 58/16, niepubl.; z 13 grudnia 2019 r., II CZ 71/19, niepubl. i z 28 lutego 2020 r., I CZ 5/20, nie publ.; z 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 16/21, niepubl.).

W konsekwencji zarzuty zażalenia zmierzające do weryfikacji prawidłowości oceny Sądu Apelacyjnego dotyczącej przedawnienia roszczenia oraz oceny podniesionego w tym zakresie przez pozwanego zarzutu nadużycia prawa na podstawie art. 5 k.c., jako niedopuszczalne, nie mogły podlegać rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy w toku zainicjowanego postępowania zażaleniowego.

Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. ma miejsce wtedy, gdy Sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, błędnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie albo przesłanka wykluczająca jego skuteczne dochodzenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22; z 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003, z. 3, poz. 36; z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, niepubl.; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, niepubl. i z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/16, niepubl.).

Wbrew argumentacji skarżącego tego rodzaju sytuacja zachodziła w sprawie, skoro podstawą oddalenia powództwa było uwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji zarzutu przedawnienia, który Sąd Apelacyjny uznał za chybiony. Odmiennych wniosków nie uzasadnia poczynienie dodatkowo przez Sąd pierwszej instancji oceny przysługiwania powódce prawa własności do spornych urządzeń, skoro ocena legitymacji do dochodzenia przez powódkę roszczenia przewidzianego w art. 49 § 2 zdanie pierwsze k.c. również została zakwestionowana przez Sąd drugiej instancji, przyjęcie zaś jej przez Sąd pierwszej instancji skutkowało zaniechaniem oceny pozostałych materialno-prawnych przesłanek żądania

i poczynienia w ich zakresie niezbędnych ustaleń, co w okolicznościach przedmiotowej sprawy oznaczało nierozpoznanie jej istoty.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § w związku z art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[P.L.]

[a.ł.]